

Megjelenik a lap **Temesvá-**
rott minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozordásáért rendelést tehetnek.
a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros,
bócsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTÜ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben a szer-
kesztőségnél, vagy a helyb. könyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál a szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentes
levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fölvetetnek. A
beigatásért minden három hasábo-
s egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díj számíttatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca **Uhrmann Márton**
műkereskedésében.

Kedd, junius 12. 1860.

24. szám.

Harmadik évi folyam.

Hunyadi János eredete.

„Senki sem tudja, honnan jött? Senki sem tudja, kik voltak szülői? — Csak egyszerre ott termett a nikápolyi ütközetnél;“ így szól a folyó évi „Nép Ujsága“ 14. száma „A három Hunyadi“ című — s Oláh Gyula aláírású — cikkének eleje Hunyadi Jánosról. — „Gróf Teleki József — mondja a többi közt V. I. Mátyás diák naptára — világosan bebizonyítja, miként a nagy Hunyadiak egyszerű, de vitéz erdélyi magyar emberektől vették eredetüket;“ azért fölösleges itt ugyan cáfolgatnom azon állítást, miszerint Hunyadi János Zsigmond király törvénytelen gyermekének lenni mondatik, mindazáltal, minthogy e tárgyra nézve is többféle vételek állnak egymás ellenében, nem lesz fölösleges egy párt azokból itt előmutatnom.

Bonfin, Mátyás királyt a római Corvin családból származtatja. Spaizer Domonkos Ferenc krónikája Hel-
tai Gáspár után mondja, hogy Hunyadi János egy oláh boér leányától — 1393-ik évben született — törvénytelen gyermeke Zsigmond királynak, kitől Hunyadi egy várat nyert királyi adománykép. A magyar nép, mely-
nél — mint tudjuk — költőiebb nincs, többnyire minden nagy emberének származását mesésen szokta elő-
adni. Ennek nyomán indulván a nevezett krónika írója is, ki miután a magyar mondák költői szellemével meg
nem ösmerkedett, nem csoda, ha Hunyadi származását oly hibásan adja elő, hogy azt saját szavaival is meg-
cáfolja, midőn beszédje vége felé így szól: „Hunyadi János midőn fölserdült, mint szép ifju, először a Csákiak-
hoz adta magát, és azokat szolgálván, ott kitünt először embersége. Azután a csanádi, végre Dömötör zágrábi püspököt tizenkét lóval szolgálta. Innen Magyarországra
jött, s vitézsége kihirdetődván, a királynak is ked-
vébe jutta. Azután a királylyal Olaszhonba menván, ott a mediolanumi herceghez Fülöphez szegődván, azt
négy évig becsületesen szolgálta.“

Ime Spaizer D. F. e szavai is megcáfolják króni-
kájának azon előbbi állítását, miszerint Hunyadi Zsig-
mond király törvénytelen gyermekének lenni mondja. Mert mellőzve egyéb adatokat, ha csak azt vesszük is, hogy Zsigmond, ki a pazarlásig bőkezű volt, — mint a többi közt, ugyanazon krónika mondja, midőn Brankovics György hozzá Budára menekült, annak tizenkét vá-
rat és ugyanannyi uradalmat ajándékozott, — lehetlen,

hogy gyermekét — ki iránt (mint ugyan S. D. F. be-
szédje elején mondja) még 1392-ik évben lekötelezte
magát, — kegyeivel jobban el nem árasztotta volna,
mint bárkit mást. De más részről tudjuk azt is, hogy
a magyar nép, tudván Hunyadi törvénytelen ágyból
való származását, őt minden érdeme mellett sem
vállalandotta volna el Magyarország kormányzójának.
Példa van erre a Kálmán után trónravágyó Boricsban;
de példa erre Korvin János is, ki mind a mellett, hogy
Mátyás a főurakat fényes kitüntetésekkel halmozta, mind
a mellett, hogy Mátyás, s fia is, érdemeket szerzett ma-
gának, még sem vergődhetett a trónra, holott azt elfog-
lalni Hunyadinak a legkönnyebben lehetett volna.

Azonban Bonfin azon állítását, miszerint a Hunya-
diakat a római császároktól származtatja, maga a
többször említett krónika is, Mátyás király iránti hi-
zelgésnek mondja; ellenben, hogy a Hunyadiak nem
származtak erdélyi magyar szülőktől, azt senki meg nem
mutathatja; a mellett pedig azt, hogy Hunyadi János
nem volt Zsigmond király törvénytelen fia, az előhozott
adaton fölül, még többekkel is meglehetne mutatni; azon-
ban — ezeknek elősorolása e lap körébe nem férhet-
vén *) — elég legyen egy névtelen író, Hunyad váráról
írt, cikkének a következő szavait ide igtatni: „A hu-
noktól fogva Zsigmond királyig homály fűdi ezen vár
(Hunyad) történetét; így szól a többi közt az említett
cikk. — Zsigmond e vidékre jövéen, a havasalföldi olá-
hok hatalmaskodó Dán nevű fejedelme ellen, ezen várat
megszerette, s ujonnan kijobbittatván, a törökök ellen
védbástyaúl tévé, sőt a királyi várak sorába helyezé s
várnagyságát a Marsinai Sándor leányával, Erzsébettel
jegyben volt Székely Hollós Jánosra bizta, oly ígérettel,
hogy e kegyelmet maradékaira is — firól fira kiter-
jesztendi. Hollós János elhalván, özvegye a kisdéd Já-
nossal nem bírta a gondnak terheit, másodsor is férj-
hez ment egy Buthi nevű ügyes férfihoz; de ismét öz-
vegységre jutván, harmadszori házasságra kelt Csolna-
kosi Jariszlóval. Ezeket zavarta oly homályba a re-
gékben gyönyörködő népmonda, mely szerint Zsigmond
király törvénytelen gyermekének mondatik a nagy Hu-
nyadi. A vár az árva Hollós Jánosra szállott tehát

*) Dehogy nem fér. Volt már történelvtudó cikk szép
számmal a Delejtűben.

(Szerk.)

örökségül, ki utóbb vajdája lett Erdélynek, s róla a vár is Vajda-Hunyad nevet nyert; azelőtt csak Hunod vagy Hunnad, legrégebben pedig Hunn-nak neveztetett.“

K. F.

Levelek az 1742-ik évi hadjáratból.

Közli Rosty Zsigmond.

III.

Velfersdorf die 9. Juni 1742.

Kiváltképpen való drága nagy jó asszonyom!

Ajánlom igaz kötelességgel való szerzetes szolgálót, és Istentől minden szerencsés jókat, kívánt jó friss egészséget kívánok tiszta szivemből. Hiven, s kedvessen vettem die 11. May tekintetes asszonynak hozzám datált levelét, mellyből értettem szerencsés egészségét minden hozzá tartozandóival együtt, az Ur Isten tarcsa meg tovább is abba állandóan. Nekünk bizon itt nem igen jól megy a dolgunk, mert tőlünk sokakat elkomandiroztak, s így megfogytunk, pedig most volna legjobb alkalmatosságunk az ellenséget meggyőzni, és most lehetne szép nyereségünk, mert Glocz nevű várost, mellytől csak egy órányi földnire vagyunk, könnyen felverhetnénk, ha mind itt volnánk, azok is, kiket elvittek, jól lehet elég erős város, és sok ágyuk vannak benne, de az ellenség nem több benne, mint mondják, hét nyolc száznál, próbáltak ugyan már három ízben nappal alája menvén, és sokan be is mentek a külső városra, hogy kicsalhatnák őket, mink pedig ide kint csalt vetvén nekik, de nanehusza (?) senki ki nem jött közülök, egy ízben a külső városban hatot elfogtak a mieink és sok becses ruhákat is nyertek, és hoztak, két ízben pedig, mihelyest a városfelé közelgettünk, rettentőkép tüzeltek reánk ágyukkal, de Istennek neve dicsértessék, senkinek sem lett ártására, hanem 5 huius egy kevéssé mink impingáltunk, ugyan azt is magunk kerestük magunknak, mert valamint a vadász szokta a vadat a nyomán csapászni, úgy csapáztuk mi az ellenséget ifél után egy órától fogva hat hét óráig nagy erdőkön, mezőkön, hegyeken, völgyeken nyakunk szakadtába, tandem egyszer megláttuk őket, de már későn, mert a föllebb nevezett városhoz közelgetvén az ágyuk alá vették magukat, és ott truppba verték magukat, kik voltak két százan, mind az által rajtuk hajtottunk, és elkergettük az első helyükről, és mi azon helyen megállottunk, ők pedig bellebb vették magukat a városfelé egy hegyre mintegy két három ezer lépésre tülünk, és ott sokáig állottak, mink is hasonlóan az ő elhagyott helyén, sokáig onnét néztek bennünket mit akarunk, gondolnám azt nézték, hogy ha leszünk-e, és szaporodunk-e többen, mint ott állottunk, mert mi csak nyolcvanan voltunk, jóllehet kétszázan lehattunk volna, hogy ha sokfelé nem lettünk volna comandorozva, de mindenfelé háhásztuk őket, azért elszéledtünk, nossza ezt látván az ellenség, hogy a mi népünk nem sok, ez alatt pedig az

ő népe megsokasodott, mert a városból mind kurucza *) mind gyalogja kijött, rajtunk hajtott, mi pedig a helyünkől ki nem mozdultunk, hanem mintegy husz katonára előre puskázott velük azokat megtolván, az a nagy sokaság a truppal is erőssen puskázott, sokáig ugyan erőssen tartották a mi katonáink magukat, meg nem fordultak, de utoljára csak megnyomta azokat is, és jó darab földre kergetett bennünket, mindez által Istennek neve dicsértessék, több emberünk nem esett el azon actuson egynél, az pedig Balogh Ádám fia volt tudniilik Balog László Zászló tartó, az mindgyárt meghalt, egy katonának pedig a fején három seb esett, négyet elfogtak, ugymint Kapitán laidnant fiát Kiss Antalt, Sepsi Strázsa mestert, a kinek is az állát által lőtték, a mint referálta a trombitásunk a ki beküldetett a városba investigatióra, és más két katonát a kiket nem tudok megnevezni, — a Szala vármegyeiek közül is hasonlóan négy esett rabságba, az ellenség közül pedig senki sem, hanem a mint referálták harminczegy esett el közülök, és egy sebben, mind ezen szerencsétlenségek nem értek, és nem történtek volna rajtunk mostis, valamint hogy eddig semmi sem történt, noha már sok próbákon mentünk által, hogyha a katonák sokféle nem bogarásztak volna, de mikor mostanában mindenestül fogva mind tisztekkel együtt nem vagyunk többen talán nyolcvannál, már elgondolhatja a T. asszony mit tehet, és próbálhat az ember ily kevéssé, hanem a szerencsénk, hogy a Szalaiak conjungáltak magukat velünk, de azok is alig vannak más fél százan. Nem különben Gróff Cziráky Oberster comendója alá jöttek mostanában a Berek Vármegyeiek, a kik 90 vannak, az Tallián János, és Tallián Gábor is még ma vagy holnap elérkeznek kétségtelenül segítségünkre, a mint irta a Generalis Föstetics, és így Isten segítségével valamelly probát teszünk rövid idő alatt **)

Vicesima sexta May alkalmas szerencsések voltak a katonáknak, mert öt szekeret fogtak el, a kik a föllebb nevezett városba életet akartak vinni az ellenségnek, bort 13 akót, pálinkát 9 akót, sajtot, olajt és más sokféle Etyepetyét, nyertek lovakat talán 11, és egy hadnagyot fogtak el akkor burgus predicator mesterivel, és Gajdossával együtt, egy strázsa mestert, négy köz daragost, és másnap ismét ki voltak portára egynihanyan, három burkust levágtak, és hármat sebbe boztak rabul, a kiket vissza küldöttünk az ellenségnek, mert igen össze voltak vagdalva, és lüdzve, harmad napjára ismét Ásbolt nevű hadnagy ki volt más portára 40 emberrel, és 21 burkust fogtak, a kiket Olmuczbá küldöttünk, és csak nem mindennap volt ilyen kis szerencsénk még együtt voltunk. A Föstetics generális azt irta a grófnak, hogy Bavariában a Khewenhüller a franciával megütközött, és szerencsés volt, mert öt

*) Ebből látni, hogy kuruc alatt mindig lovasokat ért a levélíró. (A közlő.)

**) Meg is tették, és pedig derekasan mint az 1 ő számú levélből látható, mely vigyázatlanságomból kellett volna előbb közöltetett. (A közlő.)

ágyut is nyert az ellenségtől, azt nem irta mennyi vészelt el. A mi pedig a csehországi ütközetet illeti azt irta onnét az armadától general Baranyai a grófomnak, hogy tizenkét zászlót nyertek a mieink az ellenségtől, a tábor helyet ugyan az ellenség nyerte el, de sokkal több esett el közülük, mert a mint irta, tizezerre számlálják, a mieink közül felényi sem, az bagazsiáját az ellenség egészen elvesztette, és ugyan ott vészelt el sok a mieink közül is, mert a prédára rohant, és az ellenség rajtok ütött a mint írja a generális, rác és másféle német esett gyalogsága esett el jobbára, a magyar katonaságnak pedig igen kövér nyeresége volt, két katonánk onnét jött az armadától, azt mondták, hogy némelly közkatona három négyszáz aranyat is nyert, el is hiszem, mert a generális is írja, hogy igen nagy volt a nyereség, ezer rabot küldöttek onnét a mieink Brünbe.

Nem is valami két hete, hogy a Beleznay regementje, és valami Vármegyebelik egy vasas burgus regementre ütöttek, és egészen eltörölték őket, három zászlót nyertek, és négy ezüst trombitát arany caffrangokkal, melyeket Bécsbe a királynénak küldöttek, más fél száz rabot, két száz lovat nyertek, és a többit mind levágták, Istennek neve dicsértessék, eddig mindig nyertesek voltunk, és mindenféle jó hír hallaczik, melyekért méltó az Istennek hálát adni. A T. asszony meg ne ítéljen, hogy olly ritkán irok, mert sokszor egy hónapig sem vagyunk ollyas helyen, honnét elküldhetném levelemet, mert mióta bejött ebbe az országba a burgus, a posták nem járnak, hanem már most kezdenek ismét feltámadni, talán ezután jobban, és gyakrabban tudósíthatom az asszonyt a történendő dolgok felül. A P. Humilist, ha ott van a T. asszony szolgálatára, köszöntöm, ugyan csak alugyik ám helyettem is, mert én ippen keveset alhatom éczakán, mert többet járunk éjjel mind nappal, sokszor csak nem a lurul is ledülök, ugy bologatok. Mostanában a Gloczi districtusban vagyunk Also Sleziában, és se fő, sem alá nem mehetünk, mert ha alá menünk, mindgyárt az ellenség vissza jönne, ha föl menénk csak egy kis mérföldnire, ott mindgyárt az ellenség, és ebben a tartományban már majd majd két hete hogy quarterozunk hol egy helyben, hol másban, és most mind abban mesterkedünk, hogy posztokat elálluk, hogy az ellenségnek semmi ilést ne vihessenek a városba, mert már annyira kikoptak, mint mondják, az élésből, hogy egy két hétig sincs nekik husok, reméljük rövid idő alatt kiköltöznek belőle, mert már nics ennyi való, és tegnapelőtt harmadfél száz kuruc is kiment belőle, de nem tudják hová. Ezek után kívánom, hogy ezen levelem friss jó egészségben találhassa az asszonyt minden hozzá tartozandóival együtt maradok a T. asszonynak holtig való érdemetlen szegén szolgája, káplánja

F. Innocentius Tóth p. t. Capell. Castr. P. S. Ajánlom becsülettel való szolgálatomat T. Rosty István uramnak, s az asszonynak *) kívánok friss

*) Ez Svastics Erzsébet leánya volt, de első férje Zsibrik Kristóftól.

jó egészséget kegyelmüknek, nem különben Svastics János Sógor uramnak, Anica, Panczi leányasszonyoknak, Canonok Uramnak, Skerlec Miklós uramnak a leányasszonnyal együtt, Kocsmáros hátyámnak a hugommal együtt. A Szántó urammal szembe sem lehetek, mert az armadánál vagyon Prágafelé, másképpen szolgáltam volna a T. asszon parancsolatja, és írása szerint.

Bár csak a t. asszon a mákos rétesről ne írott volna, mert azóta úgy kíványom mint a Tót a pohánkát, itt bizon nem is tudják micsoda az Maák, hanem ha Isten haza visz, ugyan jó lakom T. Rostyné asszonyom gratiájából az asszonfai kastélban. Ezen az országon legnehezebb minnyájunknak, hogy a kenyeret meg nem sózák, miulta kijöttünk magyarországból, nem ettünk soós kenyeret. Az Horváth Boldiz köszönteti az asszonanyát kedves hűtvőseivel együtt, és a T. asszont a Fő Strázsa mester uram Niczky Ádám.

IV.

Prágai tábor 22 Aug. 1742.

Érdemem fölött való

Tekéntetes nagy jó Uram!*)

Az Ur levelét a katonák ide a prágai táborba lett érkezésével (kik éppen egy hónapig utaztak) alázatosan vettem; parancsolatja szerint Kereszturi Antal stipendiuma eránt kilencz forintig kívántam provideálni, de ő 18-at akart absolute, már az Cassából anticipative hat forintot fölvet, requirálta Bajáky uramat, hogy succuráljon nekie, de mentegette magát, máskép szükségse nem vélem, hogy türehtlen volna reá, hanem a kockára, kire igen adta magát, el annyira, hogy nem hiszem, hogy lovát is elnem bankozta, kár érte, mert jó katona, és bátor igen, jól viselte magát az próbákon. Gróf Cziráky eleste után nekem valóban sulyos a tábora lakás, Prágában a franciák, ha ló hussal élnek is, de keményen tartják magukat, köröskörül lévén az nép, senki se ki, se be nem bocsájtatik, késedelmesen bánnak a Prága várossával, azért úgy vélem, még sok időre lessz valami belőle; szinte tegnap Eger felé is egynehány vármegyebeli vitézek pro succursu, mert abból az francia igen kiportáz, s ott levő Morocz nevű Oberster nem birhat velük; caeterum itt elég hiába való beszéllenek az emberek, de bizonytalan lévén, és nehéz htelő is, nem kívánok valami ollyast írni, hanem az asszont kedves hozzá tartozóival együtt alázatosan tisztetem, s magamat tapasztalt uri gratiájába ajánlom, és maradok az T. Urnak alázatos szolgája

Tót István.

*) E két utolsó levél Rosty Istvánnak irato t, volt pedig ez először a Babocsay huszároknál kapitány, azután Vas vármegye főadóvevője, nem sokára Soproni kerületi biztos, utóbb Vas vármegye első alispánya, és az 1740-i országgyűlésen követje, s cs. k. tanácsos. - Ki volt Tóth István? ki nem kutathattam.

V.

Prága alúl 28 Aug. 1742.

Érdemem fölött való

Tekintetes nagy jó Uram!

Lassu obsidióval Prága alatt igen unalmassan vagyunk, a fő Vezérek tudgyák mi szándékjok, tractálnak-e a feladásról, vagy miben foglalatoskodnak, mi nem tudhatyuk, nem igen lüvöldöznek. Vasvármegyei tiszt, és Vitéz uraimék szent Mihály nap elteléssel szándékoznak haza felé menni; Kereszturi Antalnak szüksége lévén a pénzre, már a Cassaból anticipative kivett hat forintot, most pedig quartély mester és hadnagy Kecskés János Uram adott nekie 3 aranyot.

Szintén holnap szándékozom az nagy Armadára menni, reméllem a Hembgarten közül ifjú Rosty István urhoz leszen szerencsém, még egyszerűen többet nem láttam, de akkor sem szólhattam eő kegyelmével. Az asszont, kedves hozzá tartozóival együtt, és Kisfaludyné asszonyomat alázatosan revereálok. Pater Innocentius is hasonlóképpen az urat, és asszonyt alázatosan tiszteli, szegént a hideglelis miatt meg maradhatása miatt majd kétségbe vette a dolgot, de megint jobban vagyon, emlegettük Canonok urat is, hogy ha dignitásának praeiudiciumára nem esnék, jó lenne helette felrándulni, mert a Comendánsunknak jó asztala volna, am Innocentius még nem tudgya ám, micsodás a konyhája. Magamat ezzel tapasztalt gratiájába ajánlom, maradok a T. Urnak alázatos szolgája

Tóth István.

Boldogtalan házasság okai.

Egy tavali magyar folyóirat tudatja: hogy az erkölcselenség a házasság élet szentélyébe is beférkezett, hogy már a falusi népnél is divatos az erkölcsi sülyedés, az ágyastartás; s ez elfajulás gátlására állami célszerű és szigorú büntetés alkalmazása javaltatik. Megesne, ha e bajnak más orvossága nem volna.

Szerintünk ezzel még nem volna a bajon segítve, gyökeréből kell e romlottságot kiirtani, az okokat szükség egész kiterjedésekben elmellőzni; csak ezek elhárításával fogának, legalább jövődre, a kedvetlen eredmények is megszűnni.

Az okok előidézői és szerzői vagy a szülők: vagy pedig magok a házassulandó felek. A szülők, midőn gyermekeiket lelki és testi hajlamuk ellen, egy oly személylyel kényszerítik vagy rábeszélnek egybekelésre, kihez, pénzen, vagyonon, nemzetségi tekinteten kívül nincsen hajlama. Vagy pedig a házassulandó felek, midőn szülők kinszerítése nélkül, az elmondott, és több más nemtelen célokból házasodnak.

Az egész Isten adta természetben rokon- és ellenszeny uralkodik: a rokonszenyűek egymáshoz vonzódnak: az ellenszenyűek pedig nem; e tulajdonság az emberben is megvan, ez az oka, hogy nem minden ember-

rel barátkozik meg az ember, hanem csak rokon érzel-művel. Ha tehát a férfi mellék tekintetekből egy oly személyt vesz feleségül, kihez nincs vonzalma, csuda-e, ha nem él vele? Viszont ha a fehér személy egy oly férjhez megy, kit nem szeret, csuda-e, ha a házasság boldogtalan? Csuda-e, ha az egybekelés után ki ide, ki amoda vonzódik, s azzal kíván egyesülni, kihez természete vonja. Csuda-e, ha az ilyenek ellenében minden jó szó és intés hajótörést szenved?

Ilyen bajt okoz az is, midőn fiatal vénnel lép házasságra. Nem lehet ebben a természetet erőltetni, az ellen szegülni. Ez okok volnának tehát elhárítandók; de egyéb semmi a bajon nem segítene, hanem az erkölcselenséget csak szemesebbé tenné, hogy óvatosabb legyen.

Ellenben a tapasztalás tanusítja: hogy a rokonérmű házasságok, szegény sorsban is holtig hívek maradnak egymáshoz; a kitartóbb férfi az egykor virágzó, de oldala mellett már elhervadt feleséget, a ki neki isten áldásából, gyermekek születésével annyi örömet és kellemetes életet szerzett, vénségében is megbecsüli.

P. J.

Levelezések.

Pest, junius 8-án. A görög mythológiának van egy jellemző vonása, melyet az iskolás gyermek szajkó hebehurgyasággal elmagol, a nélkül, hogy annak jelentőségét fölfogná vagy értené; később legtöbbször az egész hitregészlet (mythologia) a feledés homályába temetődik. Uranosz Gaeával — mondatik — nemze 18 Títant, kiktől az atya trónját féltvén, őket az alvilágba veté; de a csába nő kiszabadítá azok legifjabbikát, Kronoszt, s fölingerlé az atya ellen, kit letaszítván Olympus trónjáról, a lázadó vevé által az uralkodást; de csakhamar atyja gyöngeségébe esett, s merő féltékenységből gyermekeit elnyelé, min neje, Rhea, vérig fölboszankodván, hatodik szülöttje helyet egy mézzel bekent pólyába burkolt követ nyujta a rettenetes atyának elnyelésre. Az életben maradt Zeusz vagy Jupiter fölserdülvén, irtó háborút kezdett kegyetlen atyja ellen. Évekig tartó ádáz harc után, minden akadályt legyőzve, végre megállapítá uralkodását. Vajjon a csapongó görög képzelet az istenek öldöklő harcában nem saját nemzeti rettenetes forradalmaikat örökölte-e meg, melyekben a különféle törzsek győzedelmeskedve a másikon, bizonyos család eszélyesen a zavarosban halászva, magához rántá az egyeduralkodást? Tudva van, hogy a mythosz ott végződik, hol a történelem kezdetét veszi, mely legelsőbbben a hőskort tárgyalja; mivel a hősjellem és a hőstettek azon sarkkö, melyen minden nagy nemzet élete megfordul, hogy magához térvén, mindinkább a valóság rideg teréhez közeledjék.

Bármint legyen, de úgy látszik, hogy jelenkorunk a mythosz-világ csudás színezetét ölti magára; az eszmék forradalma, az események nagyszerűsége, a jelenségek

óriási hatása egymással örökös tusában állanak. Minden új nap, a látás, hallás, élvezés gyönyöreinek új nemét teremti elő. Mit tegnap alig sejtünk, ma már határozott misében áll előttünk, úgy hogy a gondolkozó főt többé semmi meg nem lepheti. Európát az átalakulási téren egy hozzáférhetlen lángész kormányozza — a szó szoros értelmében, míg a haladás mezején egy szellem tör elő, ragyogtatva a jövő dicsőségét, mutatva a népek által ohajtott Kánaánra, hol a nemzet egyedüli boldogsága honol

Pünkösöd hétfőjén a „mivelt világ“ Rákosra sietett, hogy élvezze azon gyönyöröket, melyeket a dicső Széchenyi által teremtett lóversenyek nyújtanak; az ugynevezett „alsóbb osztály“ pedig — fölzarándokolt bucsura a — svábhegyre, vagy — akarnám mondani — Széchenyi-hegyre, hogy mint minden évben rendesen, élvezze mind azon benyomásokat, melyeket a palackok, verklík, kintornyások, okvetlenül gyakorolnak a — szivre! A legváltozatosabb panoráma, melyről vidéki embernek nem is lehet fogalma. Itt a szusterinas pajzánkodik egy pruszlis pesztonkával; amott cimbalom mellett ábrándos szabólegény járja a „kállai kettőst“ egy csintalan szobaleánynyal; másutt mészároslegényt látsz, ki egy bécsi ronggyal agyon festett szakácsnéval zepperlizik; majd a lombos fák enyhe árnyában egy becsületes csizmadia-család jóízűen falatozik, míg szomszédságában a jókedvű timár hetykén kínál-gatja nejét a tizitcsés kulacsból. Ezer és ezerféle változatban mutatkozik a jókedv, mindenki otthon szög-re akasztá a — gondot... Hohohó, nem vagyok rimgyilkos vadpoéta, sem pennarágó népköltőnc, kiket a pegázus elragad — az olvasók nem kis szomorúságára. Siessünk a lóversenyre:

Valóban uri élvezet! elnézve, hogy a lótenyésztés nemesítésének előmozdítására nagy befolyással van; mennyi párta, mennyi magyar főkötő és mennyi — krinolin! Most elővezetik a nemes állatokat, „fuss vagy fizess“ — mondják jelszól a telivérék. A közönség feszülten vár, most csengetnek, mire rivalgás következik: gróf Hunyadi József „Csinos“sa győz; másodszor a „Császárdíj“ (1000 arany) ugyanannak „Compromise“-je nyeri. A legutolsót (Pesti díj 200 arany ezüst billikomban) a közönség nagy tetszésével ifj. gróf Batthányi István „Cornflower“ szép méne vivja ki. Második nap (Szerdán) gróf Hunyadi József „Agitation“-ja a gr. Károlyi Istvándíj, 5000 ftot nyer; a Széchenyi-díj, 100 arany, herceg Liechtenstein „Thane“ nevű lovának ítéltetett oda. Harmadik nap az „asszonyságok díja“ 200 arany, száz aranyértékű serlegben, érdekes futást idézett elő, nyertes: „Peeress“ gróf Zichy Aladár lova. A „Hazai díj“ 100 arany megholt, az az, — hogy — mivel a karcsu „Sylphine“ egyszerre érte el a határt az ifju tüzes „Alix“-xel, — „holt verseny“ lön; a kettő ismét futott. A „Sinadíj“ 100 arany, „eladó versenynek“ kiáltatott ki és a „Thane“ 1400 forintot adott el sat.

Itt csak részletesen adjuk a nyereményeket, mint-

hogy csak a legérdekesbeket tartók megemlítésre méltóknak, nehogy a térből és időből kifogyjunk.

Ugy látszik, annyi évszázad után, végre a nemzet, mint egy fölszabadult Prometheus, keblében az istenség szikrájával, azon világosság felé halad, melyet a lángelmék kincses bányája, a tudomány, ragyogtat elő, hogy annak vezérfényénél a tökélyesedés magasztos útján: erős, hatalmas nemzetté fejlődjék; mert az acél megrozsdásodik, a fegyver által szerzett birtok elveszhet; de a tudomány örökéletű mint maga az isten, kitől mint kutforrásból merítve van. Most a fővárost kisedd Panhelleniumok diszitik, melyek Minervának szentelvek, szobrok által ábrázolva: Széchenyit, Berzsenyit mint a magyar tudományosság apostolait. A színház peribolussa (előudvara) a dicsőült Lendvay Márton életnagyságu szobrával van ékesítve, melylyel Dunaiszky ur a Katona-szobor készítőjét ép oly arányban győzte le, mint hajdan Alcámenes „Venus szobrával“ megalázta Agoracritust.

Dacára, hogy a Berzsenyi szobornak rossz hely választatott, mégis örülünk annak, mert kezdeményezési jelül szolgál arra nézve, miszerint, nem pusztában elhangzó szó vala, hogy a muzeumi kies parkot „jele-seink“ szobrai ékesítendik.

Az elmúlt héten Hollósy-L. javára „Hunyadi László“ adatott elő. A közönség zajos tapsokkal jutalmazá mind a jutalmazottat, mind Kaiser-Ernszt né asszonyt, kinek „Szilágyi Erzsébet“ egyik kitűnő szerepe. Valóban a nagy Hunyadinét csak ilyennek gondolhatja a történész, ilyennek képzei a költő. Szeretnők a „Magyar színházi lap“ erőteljes szavait idézni, melyekkel a magas választmányynyal végre — ad captum hominis — megakarja értetni, hogy a méhek a heve tagot megölik vagy száműzik; más színházi comiték a szorgalom előtt meghajolnak; a makacs, ellenszegülő, türhetetlen önkényű tagoknak pedig elmondják: „Ez a világ a milyen nagy. Másutt keress, ha kvártélyt kapsz“ Sapienti pauca.

Az irodalomnak van egy régi „Kis tündére“ mely mindeddig csintalanul „szembekötösdit“ játszik a lapszerkesztőkkel és ujdondászokkal, az az, sem az nem látta ezen jó urakat, sem ezeknek nem volt szerencséjük a „tündér“ bájait, szépségeit, könyelmű viszonyait, lepke kalandjait, erényeit boldogságát stb. csudálhatni. Most azonban halljuk, hogy a „Kis Tündér“ már utban van, Emich Gusztáv gyorssajtóján. Alig kell mondanunk, hogy Vadnai Károly geniusának teremtményét értjük, kinek elmés tolla bizonyosan érdekesen fogja fölpi-perezni a „kis tündért...“

A mult akademiái gyűlésben Brassai ur tartotta színtoly elmés mint érdekes „beköszöntő értekezletét.“ Az öreg ur, az eddig követett nyelvészeti rendszereket erős oldalról támadja meg és pedig 24 fontos ágyukkal. Czuczor urnak a magyar nyelvészet körül koszorus érdemei vannak; nagy munkája a szótár, melyen évek óta fáradságosan dolgozik, ha egyszer megfogott jelenni, bizonyára az irodalomnak egyik legnagyobb kincse lesz.

Pedig nagyon várja már a közönség és írói kar megjelenését.

Vahot Imre most adta ki Kisfaludi Károly fiatalkori arcképét, ki a nemzeti kegyeletet és hálát oly bő-

ségesen megérdemli mint elhunyt „koszorus költőnk“: méltán várhatni, hogy minden magyar ember sietni fog e szép és igen helyesen talált arcképet megszerezni.

T Á R C A.

A rejtélyes gyűrű.

Történeti beszély.

Irta Wertler Mátyas.

A természet hegyet, völgyet, áldásdus rónákat alkotó vidékei közt maga a természet ura szép előnyökkel áldotta meg Nógrád megyét honunk egyéb vidékei felett mint természetmennyében, mint pedig történeti multjában; husz várai között nem egy siratja pongyola sorsát, melyre az idő fosztogató karja juttatta; kormos falai mintegy gyászt öltve az elmúlt dicsőségek emlékének a romokhoz méltó lakókkal, a baglyok s denevérekkel őrzik még a falaik közt elhult vitéz bajnokok árnyékait! az eke mellett izzadó földmives egy-egy sobajt bocsát feléje, valahányszor szomszédságában dolgozik és a nap alkonyatával méla fájdalommal bucsuzik tőle, hogy másnap újra megszanja, midőn szántóföldén megtekinti a romdarabot, melyet mult éjjel az est sötét szellemei viaskodás közt földjére hánytak! — talál ugyan néha a jámbor egy kincset a hantok közt, de szíve megszorodik, gyanus sejtelmek kelnek lelkében, hátha ezzel is valami szomorú történet van egybekapcsolva?! Nem csalódot földi, ki Endrefalvához közel Felfalu (Nogr. Vm.) határában megtalálta az arany gyűrűt. *)

Visegrád, vegyesházi uralkodóink kellemes mulatóhelye, 1330 ritka vendégei között a lengyel trónörökös Kázmért, Lokjetek László király fiát, és Robert királyunk nejének Erzsébetnek fivérét tisztelte. Ság **) Felician udvari főember Vencel alatt nádori hivatalt viselt Csák Máté részén volt; de ettől elállván, hűség, tudomány, tanácsadás által legkedvesebb embere lett Robert Károlynak annyira, hogy minden előrejelentés nélkül szabadon járhatott ki és be a királyi udvarnál. Atyai örömeit nevelte a bájos, ritka szépségű szende Klára leánya. Az ártatlan lény áldozata lőn Kazmér féktelen vágyainak. Ezért felgyuladt Felicianban a határt nem ismerő atyai fájdalom, keserűség, maga elszánása és kétségbeesés!

Visegrád alsó várpalotájában 1330. évi ápril 17-én különös zaj, égis ható sikoltás, láрма, fegyverzörrenés hallatszott! később borzasztó éji csend lepte el a vár minden szegletét.

A boldogtalan atya király-gyilkossá lett, fegyverrel kezében, halált szikrázó szemekkel mint apróját vesztett tigris rohant a királynak, királynénak, a királyi hercegeknek, mindent leapritandó, ha Cselei János öldöklő fegyvere hátulról nyakszirtten nem találja! A lerogyottnak Kencsis Gyula, Amadé Miklós, Cselei János a berohant fegyveres néppel fejét vette, mely Budára vitetett, teste négyedelve, négy város falaira aggatott.

Klára sem kerülte ki a királynő boszuját: orra, ajka, ujjai levágattak; kifolyván a vére, testét kétkerekű taligán huzta egy sovány ló több városokon keresztül egy hirnök kiáltása mellett: „Ez a királyhoz való hűség telenségnek jutalma!“

A szomszéd vadon rengetegei közt két vándor biztos menedékhely után esdekelve az erdők nemtőihez, bujdosott; az egyik deli még gyenge fiú, a másik emennek hű szolgálója, Orestes és Pylades valóságos képmásai; de a közeledő fegyveresek zöreje vészjóslatával csakhamar tudokra adta, mi dologban járnak ezen erdők szokatlan vendégei; menekülésről szó sem volt, az ifjú Felician és hű szolgálója visszahurcoltattak, hogy a keserves kinokkal telt poharat ők is megkostolják, mind a kettő lovak farkaihoz köttetvén szétszaggattott, hullájok az ebek martalékául oda vettetett.

Végre az említett keserű poharat fenéig ki kelle üríteni, Felician öregebb leányának, (Bars megye vidékén egyik birtokában csendes lakó) Kopaj nemes birtokos nejének, ugyanis egy felsőbb parancs következtében a lévai várnagy a vár előtt fejét vétette, a nőnek férje a tömlőben végezte életét.

Felician vérsége harmad igit — kivéve fivérétől származott unokáit — hasonlóan irtatott ki.

Századok folytak le azóta az enyészet örvényébe, mig nem a jelen század elején a fennemlített gyűrű feleleveníté ismét a mult idők fátyollepte emlékeztét. E gyűrű tulajdonosa volt Cselei János fia, mint ezt a felírás mutatja: „Sigillum Joannis filii Chele“, az E. betű kimetszése a 13-ik századra mutat. Hihető, hogy vadászat alkalmával vesztette el Chelei azon pecsétayomó arany gyűrűjét.

Heti szemle.

— Báró Lopresti Lajos ur következő bántási határvidéki helységeiben, úgy mint Bozsovits, Eibenthal, Brestovác, Oppova, Perlaszváros, Plossitz, Mehadia, Ó-Orsova, és Waidenthal nevű falvakban, ezenkívül Mercyfalva nevű birtokában alapítványt tett, hogy Széchenyi Istvánért évenként gyászmise tartassék.

— A fegyverneki határt (Szolnok megye), mely tavall is sok kárt szenvedett a jég által, úgy az abádszalóki (Szolnok megye) határ egy részét is m. hó 25-én délután elverte a jég. Abádszalókon biztosítva volt (a hazai intézetnél) az elvert termények egy része, mig ellenben Fegyverneken semmi, noha az ottani határ a legjobb, szélesebbek egyike. Egyébiránt ez évben mindenféle öröndetes kiterjedésben növekszik a biztosítás iránti részvét, s mint teljesen méltányos a legtöbb biztosítás a hazai intézetnél történik, melynél már körülbelül 5,000,000 érték van biztosítva. De mi ez még ahhoz képest, a mit minden órában elverhet a jég. A hazai intézet több helybeli biztosítottjai terményeit elvervén a jég, gyors s méltányos kárpótlásuk által ismét fog növekedni a bizalom, melylyel a közönség eleitől fogva viseltette a magyar biztosító társaság iránt.

— A „Zrinyi eskü“ című nagy műlap kiadói elhatározták, a horvátországi szükölködők javára 500 ftot küldeni. Az előfizetés e műlapra még június 20-ig, 4 frtjával nyitva áll

*) Még nem rég, t. i. 1826-ban Bettér, Gömör megye helységében gróf Andrási Lipót ritkaságok-gyűjteményei közt meg volt e gyűrű, melyet a nemes gróf 20 aranyért megvett.

**) Thuroczy Sebes és Sebának; Engel Czákknak; Budai Esaias Zach, és másol Zaachnak írják; Mocsáry Antal Ságknak nevezi arra hivatkozván, hogy 1330-ban Felician birtokában volt: Karants-Ság (népes magyar falu Nógrádban „Karants“ magas hegytől elnevezett hely) Endrefalva, Pileny, Felfalu és Poltár.

— **Ordög Endre** Aradon előfizetést hirdet egy „Kenderesi Pozdorja Boldizsár utazása a hatodik világrészben” című humorisztikus tollrajzra, mely 11—12 iven szeptember elején csinos kiállítással fog megjelenni. Előfizetni lehet júliushó közepéig 80 ujkraccárral Bettelheim testvérek könyvkereskedésében Aradon.

— A sárospataki reform. főiskola háromezredados ünnepe f. é. július 8-án fog tartatni, összekötve néhai ft. Apostol Pál superintendens emlékének megülésével.

— Szerémségben, úgy látszik, a legterheesebb feladások közé tartozik a tagosítás. Nagy-Radince helységben, herceg Odescalchi egyik jószágában, a tagosítási munkálatokat megkezdeni akarván, a nép e hirre felzudult, és küldöttséget mcnesztett Marsó, az e végett már utban levő törvényszéki ülnök elébe, kérvén őt, hogy térjen vissza, mert ők szándokának nyíltan ellentállani, sőt vérontásig és élethalálra küzdeni készek. Marsó ur ezen ingerültséget és felbőszültséget látván, nagyobb baj elkerülése végett, tagosítási szándokát jobb időkre halasztván, a maga mellé vett csendőrökkel visszatért.

— Beküldetett: Gróf Széchenyi István, a nemzeti bölcs emléke. Egyházi beszéd, melyet az erdélyi unitáriusok kolozsvári templomában mondott Ferenc Józsi. — Az iparosok, vagy László mester, írta Barsi József. (Ajándék melléklet a Szegedi Híradóhoz.) — Első magyar általános biztosító társaság Pesten. I. Program: A biztosított halála után fizetendő tőkék és nyugdíjak biztosítása. II. Program: A biztosított életében fizetendő kiházasítási tőkék elhalasztott évjáradékok és közvetlen évjáradékok biztosítása. — Ezen programok a magyar biztosító társaság itteni főigénkségénél Bandl testvér urnaknál kaphatók, — ohajtandó, hogy minél többen vegyék hasznát ezen biztosításnak az ember életére.

— **Július 5-én virradóra** Katona szobra a nemzeti színház elől eltűnt s helyébe Lendvaié tűnt föl. Hogy a Katonát valahára eltették szem elől, igen helyes; ohajtottuk volna azonban, hogy a rossz Katona-szobor helyét — mint igérték is — jó Katona szobor foglalja el, s ez, úgy hisszük, meg is fog történni, s így Lendvai szobra, melynek szívünk-ből örvendünk, csak ideiglen van a Katona helyén fölállítva, későbbben pedig más helyet jelölnek neki a színház körül. (P. Napló)

— A Bácság egyik falujában m. hó 24-ik és 25-ke közti éjen tetten kaptak a lakosok egy gyújtogatót, s addig ütötték míg mozdulni tudott; ezután hágsóra fektették s a falu minden utcájában körülhordozák, megállván mindegyikben, hogy újból ütlegekkel és rugásokkal büntessék a szerencsétlent. Reggel 7 óraker végre még életben az oravicai hatóságnak átadatott.

— Bulyovszkinőt egyik külföldi ujság magyarból németre fordított színésznőnek nevezi. Ez olyan tisztelet, melyet teljesen megérdemelt.

— A magyar biztosító társulat az akadémia palotájára 1000 forintot ajándékozott.

— Szabad királyi Kassa városa történelmi évkönyvére Tutkó József előfizetést hirdet 2 uj frtjával, mely díj aug. 15-ikéig küldendő be a szerzőhöz Kassára, a főutca 185-ik számú házába. A szerző e történelmi emlékekben gazdag város krónikáját a leghitelesb kutatók és a város dúsgazdag levéltára keresztülvizsgálása után készítette. Kezdi a legrégibb időknél s a jelen kornál végzi. A beosztás következő: bevezetés a város elnevezéséről; első rész: 1000-tól 1301-ig; második rész: 1301-től 1526-ig; harmadik rész: a jelenkorig. Toldaléka egy okmánytár is lesz több magyar király okleveleivel, köztük Mátyás király nászlevele is. A szöveghez tartozó rajzokat Klimkovics Béla festész, és Hreblay Arnold mérnök ajánlották meg. Az összes tiszta jövedelem a magyar akadémia palotája s tőkéje öregbítésére van szánva.

(P. N.)

— **Halálozás.** Iovics, báró, nyugalmazott tábornok, ki 1848-ban darab ideig az eszéki vár parancsnoka volt s e vár átadásáért örökös fogságra vala ítélve, de megkegyelmezve, azóta Uj-Becsén elvonulva élt, míjus 21-én meghalálozott. Béke poraira.

Temesvári ujdonságok.

* A pénzügyi ministerium Krayér József urnak a temesvári kereskedelmi kamara elnökévé, és Simon Imre urnak annak alelnökévé történt megválasztását megerősítette.

* A francia zamatu női bazar első kísérlete nálunk is megtörtént, és pedig f. hó 6-án a várbeli régi sétatérén. Mint már multkor említők, a nőegylet értékesíteni kívánta a nála visszamaradt bálnyereményeket, és a végett az említett napra egy kis vásárt rendezett. A sétány virágtáblái közé asztalkák voltak felállítva, a melyeknél hölgyek ültek sorsjegyeket árulandók. Mit tartunk mi a női bazarról, m. ként ez Franciaországban divik, el volt mondva lapunk 18-ik számában. Illő azonban elismernünk, hogy miután a temesvári hölgyeink nem a nyereményes tárgyakat árulták, hanem csak a szabott áru sorsjegyeket, a kifogások éle, mely akkor a kínálgató kalmárak árulása ellen volt intézve, nagy részben félretereltetik a nálunk fogamatba vett kísérlettel. Az eladandó sorsjegyek száma 1200-ra ment, és a kecses árulók azokból fél óra alatt kifogytak. A sétány egy másik helyén a szerencse kereké volt felállítva, és ha az istenasszony kedvezett, az illető átvehette a nyeremény tárgyait, melyek a kioszk előtt voltak kirakva. — A mai intézkedés szokatlansága, a harsogó katonai zene, a toillettek sat. szemlélése a társalgást élénkíteni kezdék, és habár zsufoltak vagy tömöttek nem lehetett mondani a sétatér, még is szépeink nagy részé díszesítette ezen érdekes találkozást. Részrehajlónak fogónak mondani de ez nem tartoztat vissza bennünket, hogy kimondjuk meggyőződésünket. Azt találtuk t. i. hogy azon hölgyek, kik nemzeti öltönyben jelentek meg, általános figyelem, általános rokonszenv tárgyai voltak. És ez nem csuda, mert a magyar ruha mintegy nemesebbé, eszményiebbé teszi az alakot. Valóban, ha hölgyeink tudnák, milyen hatást gyakorolnak magyar ruhájukban, mily örömsugdosás futja mindig át környéküket, midőn megjelennek; ők soha, de soha nem tennék le ezen mezüket. A szoban forgó sétányi multság alkalmával kivált a hajadonok voltak azok, kik a nemzeti szellem ezen feltűnéséről tettek tanúságot, de e jelenség még is a szülők is érdeme: és mi is könyörgünk a „honfi-imá”-val:

Tedd a nőt galamb-szeliddé

Hűn nevelje magzatát. sat.

Közbevetőleg mondva, a más napra esett urnapi bucsujárás alkalmával szintén csak azon örvendetes tapasztalást tettük, hogy hölgyeink majdnem annyi számmal érvényesítik a nemzeti öltöny szépségét mint a férfiak. A sétányra visszatérve mondhatjuk:

Van itt leány mint a csillag az égen,

Szép is, jó is, mint a virág a réten.

A legjobbat pedig azzal mondjuk, midőn másokkal is közöljük, hogy az édes csengésű, bájos hatású hazai nyelv sokszor hangzott fülcinkbe kecseli női ajkáról. Atyáinkfiai a Maroson túl tin nem is sejtik, mily nagyjelentőségű szó ez a temesvári viszonyokra vonatkozólag, ha csak talán meg nem fordultak egyszer köztünk, bámulva a hazai föld elkorcsosodásán. És ha hölgyeink ez irányban haladnak, miként valóban haladnak is, ezt annál nagyobb méltánylattal ismerjük el, mennyivel inkább tudjuk, hogy a magyar nyelv megtanulhatásáról nálunk ugyszólván semmivel sincs gondoskodva. Szeretjük azonban hinni, hogy hölgyeink e részben is kitartók

lesznek, buzdításul szolgáljon különben nekik, hogy habár akadozva beszélnek is kezdetben nyelvünket, ez sokkal éde-
sebben fog nekünk hangzani, mint ha német vagy francia
nyelven bár mily jártasságot mutatnának. — Azonban hova
is tévedtünk mi! Ugy jár az, a ki lelkének mélyében meg-
győződött azon fontos állásról, a mely társasági viszonyaink-
ban nőinket illeti, és azért azok lábnymain egy kicsit tán
sokacskáig indult. Befejezzük jelentésünket azzal, hogy a sé-
tány fél 6 órakor belépti díj mellett megnyitattott, és hogy a
mulatságnak esti 8 órakor vége lett, melynek jövedelme szép
járulékkal szaporította a jótékonyosság pénztárát.

* Szegeden az ottan szállásoló katonaság tisztikara f. hó
4-én a palánkai főegyházban a múlt évben Magentanál el-
vérzettekért gyászisteni tiszteletet tartatott. Hogy nálunk is
hasonló gyászmisével ünnepeltetett ezen évnap, azt mult szá-
munkban különösen azért említők, mert a Vilmos főherceg
névét viselő 12. számú ezred, melynek az említett napon oly
kitünő szerep jutott, falainkban szállásol. Hivatalos forrás
szerint az ezred 4 tiszte és 108 közvéteze elesett, 9 tiszte és
206 közvéteze pedig megsebesült. Ezen közleménnyel mult-
kori jelentésünket a temesvári gyászmiséről részint megigazi-
tani, részint kiegészíteni kívántuk.

* A várbeli régi sétány a nagy kórház mögött tetemes
részében elfalaztatik, hogy a közönség kizáratassék vagy szű-
kebb körre szorításék. Célja ezentul inkább csak a betegek
számára leend, kik addig az ugyanitt tartott katonai zene, a
gyermekes és pesztonkák zsibongása, és egyéb dolgok által
jóformán nyugtalanítva voltak. A betegeket illető human
célzatokat elismerve, úgy hiszük, egyeztetni lehet azok érde-
két, a közönségével, mely egy pár évvel azelőtt szabad ada-
kozásokkal hozzájárult ezen sétány szépítésére és fentartására.
Rekesztessék t. i. a sétány el, ne fallal, mely elcsufítja, és
nem is az egész napra, hanem egy fatáblával, melyre írva
legyen, hogy bizonyos órákban a bejárat tilos, minthogy ak-
kor a betegek használják a sétányt. A cselédséget egyetlen
káplár tarthatná vissza. Méltánylást érdemel azon körülmény,
hogy a városbeli lakosság most, midőn a Hunyadi vár előtti
sétány még csak alig két éves csemetéket hajtott, egy árnyas,
pázsitos sétányban társalgási és egészségi szempontból első
rendű szükséglet kénytelen látni; és hogy a „Coronini-park“
minden ráfordított szorgalom dacára kár nem mentesíthet ben-
nünket, mert eltekintve attól, hogy még csak tavall kezdtek

ültetni, fekvése a gyárkölváros és vár közt nem csak előnyök-
kel, de hátrányokkal is jár, mely utóbbiak közül még nem a
legnagyobb az, hogy rögtön támadó eső és zivatar esetében,
minden óvó fedéltől, minden bérkocsitól távol találjuk ma-
gunkat.

~ Kedves vendégünk Delia k. a. mult szombaton a
szinkörben lépett fel „Stadt und Dorf“ című ismeretes da-
rabban, melyben már kétszer volt alkalmunk látni, de mely-
ben nem is láthatjuk eléggé. Naiv természetessége a szívnek
mélyéből fakadni látszó érzélgése oly elragadó, miként az
csak ott lehetséges, hol huzamosb ideig szintén elfelejtjük,
hogy az egész csak játék. Vagy meglehet, hogy még is ro-
szul fejeztük ki magunkat: ez még sem játék, hanem termé-
szet. A mai szerep naivsága, és érzékenysége Delia k. a.
legbensőbb természete, és a mely szerepben ezen hurok pen-
dülnek meg, abban Delia k. a. a legtökéletesebb remeket fogja
alakítani. Azért is majdnem ellenállhatlanul vonzatik a kö-
zönség oly darabokba, melyekben a k. a. ezen tulajdonait ér-
vényesítheti. Volt sok közönség és taps. — Vasárnapon szin-
tén a szinkörben adatott: „Lumpacivagabundus“. Az elkopott
darab érdekességet nyert Strohmayr F. (Knieriem) ur
fellépte mint első kísérlete által e pályán. Grün k. asszony
ujdonszerződöttetett népének nőül mutatta be magát, és jól fo-
gadtatott.

* Hetivásári árak junius 8-án: Buza 3 ft. 80 kr., 3 ft.
70 kr., 3 ft. 60 kr. — Kétszeres 3 ft. — Rozs 2 ft.
60 kr. — Árpa 1 ft. 50 kr. — Zab 1 ft. 30 kr. —
Tengeri 2 ft. 40 kr. mérőnkint. — Széna 1 ft. 20 kr.
mázsája.

Szerkesztői távirda.

Ó - Orsova: B. F. Valóban kedves hirt mondott nekünk. Derékségénél
fogva különben már rég vártuk a találkozást e téren. Kérésére lát-
hatja a feleletet mai számunkban.

Szeged K. G. A békephár hozza meg mindkettőnk ohajainak teljesül-
tét; legalább annyit, hogy soha nagyobb differentia (?) ne támadjon
köztünk. A tavaszi határidőre nézve egy kis prolongátiót kell kérnünk;
de ezuttal nehezen tűrnők, ha az ön által kijelölt beköszöntés idejét
nem rövidítené meg.

Oroszlámos. F. M. Eljártunk megbízásában.

Pest R. G. Igazságtalan, ha felteszi, hogy az iverket nem a legjobb ke-
zekbe juttattuk. A 960 közt okunk van hinni, sokan lesznek, kik mel-
lettünk tanuskodnak. Személyes utánjárás, legalább ez uttal, tőlünk ki
nem telt; — miért? azt minden idevaló könnyen megérti.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

HIRDETÉSEK.

10. sz.

Nyilvános elősmerés.

(1—1)

Az alulírtak kedves köteleességüknek ismerik az első ma-
gyar általános biztosító társaságnak a szent-jános, vattinai és
margitai határokat ért jégverések alkalmával tapasztalt nemes
eljárását közzé téve, ezen hazai intézet kártérítésekbeni gán-
csolhatlan működését dicsérőleg fölemlíteni.

Repcevetéseinket illetőleg, melyek f. e. május 14-én a
fenebbi határookban jégverés által tetemesen szenvedtek, a kár-
felvétel az említett társaság által azonnal megkezdett, és a
leggyorsabb eredményre vezetett, még pedig legtökéletesebb
megelégedésünkre, nem csak a teljes kártérítés, hanem a pon-
tos kifizetés tekintetében is, minthogy 15. nap a szenvedett
szerencsétlenség után, t. i. már május hó 29-ik napján a
a fennemlített társaság főügynöksége által, melyet Temesvárott
Baudl testvér urak képviselik, az egész igazolt kárértéket
kézpénzben kifizetve kaptuk.

A loyaltás ezen tette átlájában nem csak ezen biztosító
társaság humanitásáról, hanem különösen a temesvári főügy-
nökség kitünő vezérletéről is tesz tanúságot, mely soha sem
mulaszt el a sors valami csapását, hogy befolyását a kársuj-

tottak vizasztalására gyakorolja, a miért is minden biztosításké-
resőnek ezen intézetet legőszintébben és legmelegebben
ajánljuk.

Detta, május 29-én 1860.

Schulhof és Kadelburg,
a dettai jószágok bérli.

11. sz.

Haszonbér.

(1—3)

Ezennel közhirrre teszem, hogy Nagy Szent Miklós
mellett, a szaravolai határban fekvő, a Rádl féle hagyatékhöz
tartozó 4 sessio föld, 2 ház és egy némi más épületekkel el-
látott házhely, 2 lóherés kert, és egy jó karban levő szőlő,
három vagy több évekre is haszonbérbe kiadandó. A haszon-
bérbe venni szándékozók jelenthetik magukat Oroszlámoson

Fuchs Mihály,
gondnoknál.